

VOLG MIJN LEIDER

Terry Virgo

Terry Virgo schetst het belang van gezalfde gemeenteliders in de gemeente en spoort ons aan om ons onder hun geestelijk gezag te stellen, voor hen te bidden en hen te volgen in een houding van liefde en waardering.

Hoe moeten gemeenten geleid worden? Wie neemt de beslissingen over ons gemeenschappelijk leven in Christus; over de waarden die we aanhangen en over het programma dat we volgen? Hoe zit het met de eventuele individuele vrijheid en de rechten van de mens als we praten over het functioneren van de kerk in een tijd waarin veel belang gehecht wordt aan democratie en aan de vermeende menselijke vrijheid die daarvoor staat? Wie zegt wat er gebeurt in het Huis van God in een moderne wereld waarin de nadruk ligt op de vrijheid van meningsuiting van het individu?

Er zit een aanwijzing in het woord dat ik net voor de kerk gebruikte, namelijk 'Het Huis van God'. Toen Jezus bij de Tempel kwam en zag hoe die door de mensen uit zijn tijd gerund werd, noemde hij het 'mijn Vaders huis' (Joh. 2:16). Hij verlangde van hen dat ze hun houding en handelwijzen moesten heroverwegen; hij gooide daarbij de tafels omver om zo zijn eis dat een revolutionaire verandering van aanpak nodig was, kracht bij te zetten.

Als het 'ons huis' zou zijn, zouden we vrij zijn om onze eigen voorkeuren uit te spreken, maar omdat de kerk 'zijn huis' is, is het onze verantwoordelijkheid om zijn 'huisregels' te ontdekken en die te gehoorzamen. Die regels zijn er overigens voor ons eigen bestwil. Van Israël wordt vermeld dat er gedurende de tijd van de Richteren in die periode van hun geschiedenis geen koning was in Israël en dat iedereen deed wat goed was in zijn eigen ogen (Richt. 17:6, 18:1, 21:25). Dit wordt duidelijk gebracht als een negatieve opmerking en geeft een verklaring voor het falen van de Israëlieten in die tijd. Toen later David, de gezalfde des Heren, koning werd en het volk werd gezegend en genade vond in Gods ogen, werd er gezegd: 'Toen bemerkte David dat de Here hem als koning over Israël bevestigd had en zijn koningschap in hoog aanzien had gebracht ter wille van zijn volk Israël' (2 Sam 5:12). Dat God David als koning aanstelde was zijn manier om zijn volk te zegenen. Hij regeerde als Gods vertegenwoordiger. Hij was gezalfd door zijn Geest en bracht Gods wijsheid en genade aan de natie.

Het principe van door God gegeven genade en zalving van leiderschap is duidelijk door het hele Oude Testament heen te zien. Mensen werden door God uitgekozen en toegerust met gaven voor het volbrengen van hun taak. Zijn zalving voorzag in de feitelijke wijsheid en het geloof die nodig waren voor het leiderschap. Bovendien liet het aan anderen zien dat Hij ze niet alleen had aangesteld maar dat ook zijn hand óp hen was.

Het wil niet zeggen dat dit principe nu altijd zo duidelijk door het volk geaccepteerd werd. Mozes' bevoegdheid om te leiden werd aangevochten door mensen die het principe van geestelijk gezag niet begrepen. Mirjam en Aäron betwistte Mozes' bevoegdheid om te leiden toen ze vroegen: 'Heeft de Here soms uitsluitend door Mozes gesproken, heeft Hij ook niet door ons gesproken?' (Num. 12:2). Ook de zonen van Korach vroegen aan Mozes en Aäron, 'Waarom verheft gij u dan boven de gemeente des Heren' (Num. 16:3)? God liet echter zijn woede blijken over een dergelijke houding door Mozes' critici zwaar te veroordelen. David daarentegen zorgde er angstvallig voor dat hij Saul erkende als de gezalfde des Heren en zelfs toen Saul aan het terugvallen was, weigerde hij om actie tegen hem te ondernemen. Vanwege Sauls ongehoorzaamheid zette God zelf hem op een goed moment aan de kant, maar David wilde hem niet doden en God beloonde David voor die houding.

GAVEN VAN DE OPGEVAREN CHRISTUS

In het Nieuwe Testament gelden dezelfde principes. Jezus is opgevaren naar den hoge en gaf gaven aan de mensen. En Hij heeft zowel apostelen als profeten gegeven, zowel evangelisten als herders en leraars (Ef. 4:10). Deze door God gegeven gaven en bedieningen zijn de ambten die de opgevaren Christus aan zijn kerk heeft gegeven om in leiderschap te voorzien. Omdat Hij de keuzes maakt en de gaven geeft, behoudt God daardoor het voorrecht om mensen aan te stellen in zijn kerk. De opgevaren Christus is heeft dus duidelijk de leiding.

Toen Paulus de oudsten in Milete toesprak, herinnerde hij hen eraan dat het de Heilige Geest was die hen tot opziëners gesteld had in de gemeente (Hand. 20:28). Ook zij waren niet door mensen aangesteld maar door God. Wanneer leiderschap meer een zaak van institutionele status en van menselijke benoeming wordt dan van zalving en geestelijke gaven, zal de kerk ophouden een werkelijk charismatische gemeenschap te zijn.

God wil dat wij leren om gezag in de kerk te eerbiedigen. We worden geacht onze leiders te gehoorzamen (Heb. 13:17) en we worden andermaal geboden 'te erkennen die ons leiden in de Here en ons terechtwijzen' (1 Tess. 5:12). God voorziet in leiderschap voor zijn kerk, dus het is duidelijk zijn bedoeling dat sommigen voor leiding zorgen en dat anderen hen volgen.

Een leider zal zich bewust zijn van Gods persoonlijke roeping in zijn leven en met die roeping zal gewoonlijk een visie of taak volgen die vorm zal geven aan de bediening die daarop volgt. Een echte leider is iemand die men graag en vol vertrouwen volgt. Het is niet alleen maar een kwestie van technische training opdoen of van aangesteld worden op een bepaalde positie in een organisatie. John Maxwell zegt: 'Hij die denkt leiding te geven terwijl er niemand volgt, maakt alleen maar een wandeling.'

Helaas wordt er in veel hedendaagse gemeenten niet van de voorganger verwacht dat hij een leider van mensen is. Hij wordt eerder gezien als een bijbelleraar die preken voorbereidt en kerkdiensten leidt. Ook kan hij beschouwd worden als een 'brandbestrijder' die in geval van nood kan worden opgeroepen. Volgens veel mensen is het zijn taak om de algemene consensus in de gemeente te peilen en het proces om dat sneller te bereiken, te bevorderen. Zijn meest vereiste bekwaamheid is dan om er voor te zorgen zoveel mogelijk mensen tevreden te stellen.

Wanneer iemand door God geroepen wordt en gehoor begint te geven aan de visie die God voor hem heeft, zal hij normaal gesproken anderen vinden die zich met zijn roeping en visie kunnen verenigen. Dus toen God David liet opstaan en hem tot koning maakte, kwamen er machtige mannen naar hem toe en zeiden: 'Wij staan onder u, o David'. Door naar David toe te komen, was het niet zo dat ze hun eigen persoonlijke visies, gaven en roepingen kwijtraakten. Ze vonden echter binnen Davids' nabijheid een context waarin ze hun eigen bestemming konden verwezenlijken. Ook vandaag de dag kan het zo zijn dat iemand een globale visie heeft gekregen om een kerk te bouwen in een of andere stad. Een ander heeft het op zijn hart om een jeugdgroep te beginnen, weer een ander heeft een passie om iets op te zetten voor daklozen. Al deze visies kunnen gerealiseerd worden onder de paraplu van de primaire visie en roeping van het bouwen van de kerk. Gaven en bedieningen komen in balans onder het geestelijke gezag van de centrale gave van opziënerschap.

In werkelijkheid is de kerk een gemeenschap van vrijwilligers en kan niemand een ander mens gezag opleggen. Het praktische bewijs dat laat zien dat iemand de gave heeft om te leiden is dat anderen hem graag en vrijwillig volgen. Echt leiderschap blijkt uit het vermogen om volgelingen te krijgen, niet uit het vermogen om de titel van 'voorganger' te krijgen of wellicht een andere positie in de hiërarchie.

TROUW AAN EEN VISIE

Een ware leider is een leider die geneigd is om in de toekomst te leven. Omdat hij een visie heeft gezien, is het zijn verlangen om de mensen daarnaar toe te brengen. Vaak kan het feit dat hij moet leven tussen zijn toekomstige visie en zijn dagelijkse realiteit een bepaalde spanning opleveren. Zijn leiderschapsgave komt vooral onder druk te staan in periodes van verandering en overgang van het bekende en vertrouwde naar het onbekende en voorheen onzichtbare. In deze context wordt echt geestelijk leiderschap kritisch bekeken. Wat zal de mensen motiveren om te volgen?

Heeft de leider integriteit? Zet hij de mensen alleen tot dingen aan of probeert hij zijn visie uit te leven? Hoe gaat hij om met periodes waarin niets lijkt te gebeuren? Is er vertrouwen in God wanneer hij door tegenslag achtervolgd lijkt te worden bij elke stap die hij neemt? Vertelt hij steeds maar weer aan anderen wat ze moeten doen maar raakt hij er zelf persoonlijk nooit bij betrokken? Gideons uitnodiging aan zijn troepen vóór de slag bij Midian was het klassieke voorbeeld van wat een leider zou moeten zeggen, namelijk, 'Gij moet op mij letten en doen als ik' (Richt. 7:17).

Waarlijk geestelijk gezag wordt getoond wanneer leiders werkelijk bereid zijn om hun eigen leven aan kritiek te durven blootstellen en wanneer ze voldoende open zijn zodat ze ook werkelijk nagevolgd kunnen worden. Als we onze leiders moeten navolgen (Heb. 13:7), moeten we kunnen zien hoe ze leven en niet alleen hoe goed ze kunnen preken. Hoe gaan ze met hun vrouw en kinderen om? Hoe

besteden ze hun geld? Hoe verdelen ze hun tijd? Hoe verstandig zijn hun keuzes in het leven? Al deze facetten uit het dagelijks leven kunnen hun gezag om te leiden ondermijnen of bevestigen.

Als hun gave van leiderschap ook de test van integriteit kan doorstaan en als blijkt dat ze werkelijk de Heer volgen, is het onze verantwoordelijkheid om hen met heel ons hart te volgen. Hebreeën 13:17 zegt: 'Gehoorzaamt uw voorgangers en onderwerpt u (aan hen), want zij zijn het, die waken over uw zielen, daar zij rekenschap zullen moeten afleggen.' En dan gaat het verder: 'Laten zij het met vreugde kunnen doen en niet al zuchtende, want dat zou u geen nut doen.' Heb jij 'vreugdevolle' leiders? De schrijver aan de Hebreeën wil dat je weet dat je er baat bij hebt om vreugdevolle leiders te hebben. Hun vreugde of verdriet is vaak afhankelijk van hoe goed jij volgt en hoe bereidwillig je bent om hun door God gegeven geestelijk gezag te accepteren.

EEN FUNCTIONEREND TEAM

In het hele Nieuwe Testament wordt over leiderschap altijd in het meervoud gesproken zodat een kerk in wezen niet geleid wordt door een opzichzelfstaand persoon maar door een team van door God aangestelde oudsten. De visie om een werk te beginnen kan oorspronkelijk van één man af komen, maar Gods manier om een kerk te bouwen vereist het fundament van een team van oudsten, niet een enkele leider. Geestelijk gezag wordt daarom gedeeld met meerdere personen. Een team van leiders zorgt voor ruimte en veiligheid. Het team is noch domweg een groepje 'oude makkers' van één persoon, noch een 'stelletje jaknikkers'.

Uiteraard zijn binnen het team loyaliteit, liefde, respect en integriteit essentieel, maar een diversiteit aan gaven binnen het team zorgt voor mogelijkheden en een volwassen ontwikkeling.

Een oudstenteam dat eigenlijk vastzit aan de opvattingen van één persoon en van wie verwacht wordt dat het de beslissingen van de leider klakkeloos accepteert zonder innovatieve eigen bijdragen, is een zwak team. In het begin kan een werk nog wel steunen op de bekwaamheden en de inzichten van één leider. Maar als het werk gegroeid is en collectief leiderschap zich heeft ontwikkeld en al het geestelijk inzicht en het gezag nog steeds exclusief bij die ene persoon vandaan blijft komen, bevindt die kerk zich in een erg onvolwassen en ongezonde situatie. De oorspronkelijke pionier kan nog heel goed doorgaan met zijn leidersrol in het team en zou daarbij ook de loyaliteit van het team moeten verwachten. Maar een waar leider zal zich verheugen in de diversiteit van de gaven van zijn ontwikkelend team en zal zich niet bedreigd voelen wanneer anderen met ideeën komen die nog nooit in hem waren opgekomen. Vernieuwers in het team moeten niet als rebellen worden gezien die op hun plaats gezet moeten worden. Integendeel, hun bijdragen moeten juist op prijs worden gesteld en verder worden ontwikkeld zodat ze iedereen ten goede komen. Onderdanigheid wordt niet getoond door klakkeloze gehoorzaamheid. 'Hij is geweldig, hij stelt nooit vragen'!

Geestelijke gezag kan worden betwist en aangevochten en een ware vader in God zal op zo'n moment zeker van zijn zaak blijven, net zoals de apostel Paulus dat liet zien. Hij was bereid een zaak uiteen te zetten en redenen te geven voor zijn handelingen. Hij deed een beroep op het geweten van mensen en vereiste niet het soort klakkeloze gehoorzaamheid dat leidt tot het produceren van klonen. Zijn verlangen was dat ieder mens zou groeien tot volwassenheid (Kol. 1:29) en niet dat ieder mens identiek zou worden of fundamenteel afhankelijk van hem.

IEDER MENS ZAL MIJ KENNEN

Het prachtige van het nieuwe verbond is dat ieder mens persoonlijk God zal kennen, van de kleinste tot de grootste. In het Oude Testament traden mensen als Mozes op als bemiddelaar tussen God en de mensen. Mozes klom de berg op en praatte met God. Vervolgens keerde hij terug en vertelde de mensen wat God van hen verlangde. De meeste mensen hadden een 'tweedehands' relatie met God. Op dezelfde manier benaderden de mensen Samuël, de man van God, om te zien of er nog een woord van Hem gekomen was. De bemiddelaars dienden God en de mensen, maar het gevolg was dat velen het moesten doen met maar heel weinig persoonlijke kennis van de Heer. David, de jonge herdersjongen die doorzette en God persoonlijk wilde leren kennen, was een luisterrijke uitzondering. Ook was hij een voorbode van nieuwtestamentische gelovigen die het allemaal tot hun doel kunnen stellen om in Gods aanwezigheid te vertoeven, te genieten van een persoonlijke relatie met Hem en zijn stem te horen. In het Nieuwe Testament belooft Jezus: 'Mijn schapen zullen mijn stem horen en Mij volgen.' Elk geestelijk gezag die de basisrelatie tussen de nieuwtestamentische gelovige en zijn God schendt, is verontrustend en uit den boze. Leiders zijn geroepen om een kerk te leiden en niet om tussen de individuele gelovige en zijn persoonlijke relatie met de Heer in te gaan staan.

Eigenzinnige schapen die regelmatig uit de pas lopen met de kudde en vaak liever hun eigen weg verkiezen, zullen terecht de vermaningen van hun leiders ondervinden (en zelfs van hun medegelovigen - zie Rom. 15:14, Gal. 6:1) maar leiders moeten nooit bemiddelaars worden. Zelfs begiftigde profeten moeten nooit worden gezien als een Samuël in het Oude Testament: als de enige vertolker van God naar zijn volk. God roemt zijn nieuwe verbond: 'Ik zal hun tot een God zijn en zij zullen Mij tot een volk zijn... want allen zullen zij Mij kennen, van de kleinste tot de grootste onder hen' (Heb. 8:10-11). 'Uw zonen en uw dochters zullen profeteren, en uw jongelingen zullen gezichten zien, en uw ouden zullen dromen dromen' (Hand. 2:17). De uitstorting van de Heilige Geest zorgde ervoor dat iedere gelovige persoonlijk toegang kon hebben tot God.

De werkelijk volwassen, Geestvervulde christen zal zich verheugen in het feit dat hij zélf God kan kennen en zelf van God kan genieten, zijn stem kan horen en zijn leiding kan kennen. Ook zal hij God ervoor danken dat Hij geestelijk gezag in de kerk heeft ingesteld en zelf leiders heeft aangesteld die toegerust zijn om de kudde te leiden. Zo kunnen zij ervoor waken dat de kudde niet een 'stelletje ongeregeld' wordt waar ieder op zijn eigen belangen uit is. Dat kan immers leiden tot kwetsbaarheid en een neiging om alle kanten opgetrokken te worden. God zegent zijn kerk door haar Geestvervulde leiders te geven. Laten wij voor hen bidden en hen volgen in een houding van liefde en waardering.

*Oorspronkelijke titel: Follow my leader
NFI magazine november > januari 2002
Vertaling: Toos Kleinhout*